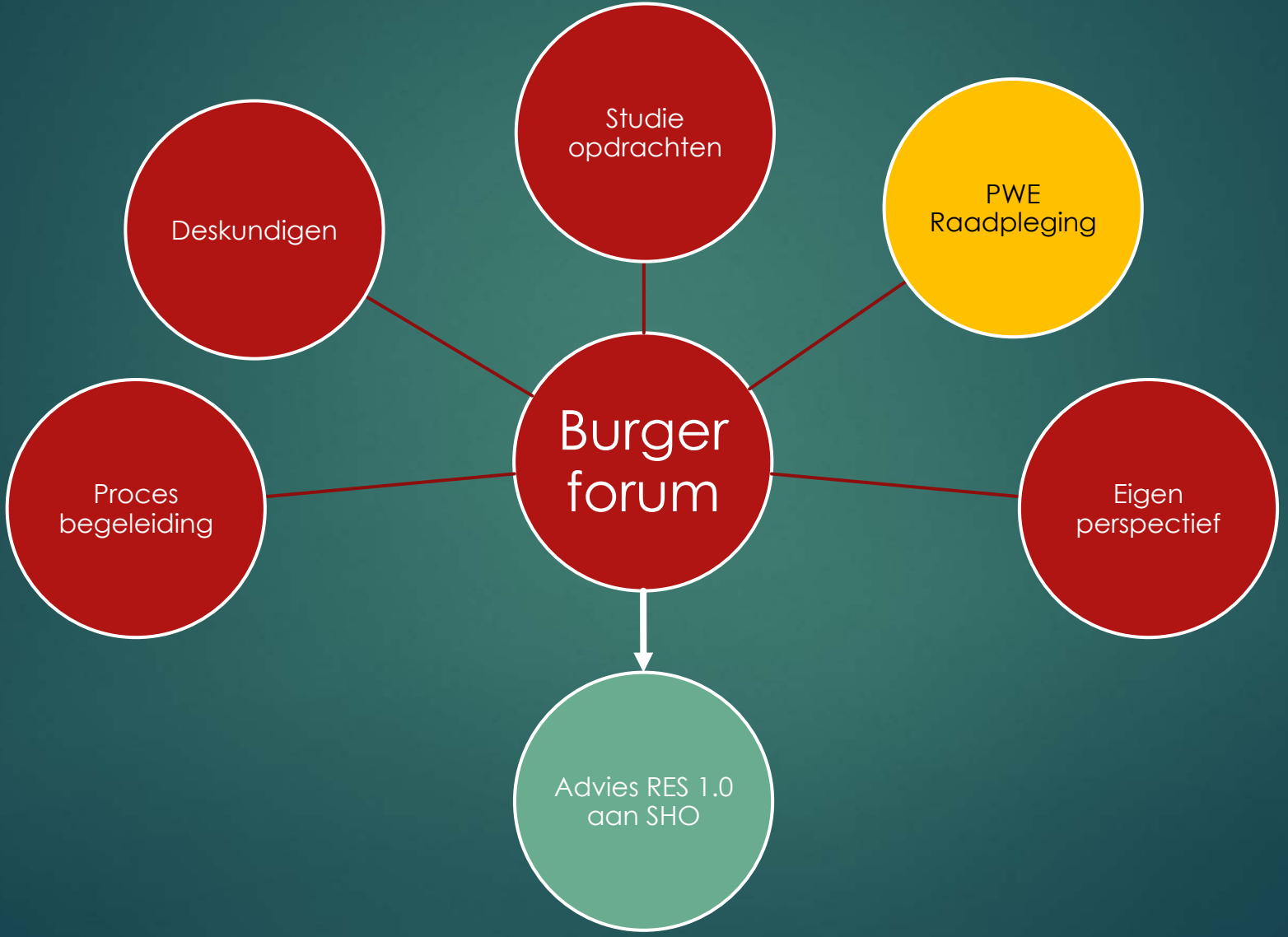

Betrekken van bewoners bij de
Regionale Energiestrategie
Foodvalley

Burgerforum in RES Foodvalley

De kern van PWE (raadpleging onder inwoners)

1. Burgers worden op de stoel van de bestuurder gezet;
2. Keuzesituatie van de bestuurder wordt nagebootst in online omgeving;
3. Burgers krijgen keuzeopties te zien inclusief effecten van de optie;
4. Ze krijgen een beperking te zien (ze kunnen niet alles kiezen);
5. Ze geven een advies;
6. Ze geven kwalitatieve onderbouwingen voor hun advies;
7. Analyseren van kwantitatieve/kwalitatieve data met geavanceerde methoden.

Vijf keuzemogelijkheden

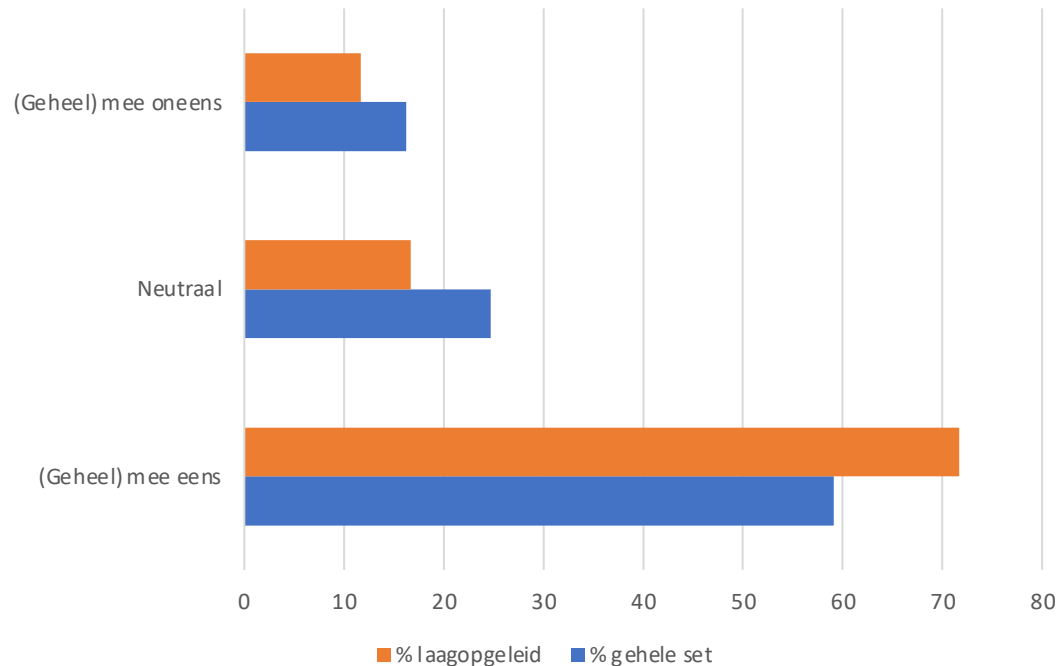
1. 'Foodvalley wordt Solarvalley'
2. 'Duurzame energie voor een toekomstbestendig landelijk gebied'
3. 'Inwoners en bedrijven doen het samen'
4. 'Grootschalig energie opwekken bij bestaande infrastructuur'
5. 'Foodvalley wordt Isolatievalley'

Werving

- Er is een **persbericht** regionaal en lokaal verspreid op 8 december bij aanvang van de vragenlijst.
 - Het persbericht uitnodiging voor de vragenlijst is verspreid door deelnemers van het stakeholderoverleg via hun eigen kanalen.
- Vanaf 8 december hebben gemeenten in **huis-aan-huisbladen** meerdere weken aandacht besteed aan de Regionale Energiestrategie en de vragenlijst. Er is een flyer toegevoegd aan 130.000 huis-aan-huisbladen in Regio Foodvalley in week 52 (22/23 december).
- In een aantal gemeenten zijn de flyers ook nog via andere kanalen/locaties verspreid.
- De gemeenten hebben **via hun netwerk** de vragenlijst onder de aandacht gebracht, denk hierbij aan woningbouwcorporaties, sociaal domein, en wijkteams.
- De vragenlijst is genoemd in de **nieuwsbrief** van Regio Foodvalley die is verzonden op 8 december.
 - Er is geadverteerd op www.resfoodvalley.nl. Hiervoor is een animatie gemaakt, die ook te zien was via resfoodvalley.nl, bij de raadpleging via gemeentelijke websites en social mediakanalen
- Vanaf 11 december zijn er **brieven** gestuurd naar in totaal 10.000 willekeurig geselecteerde huishoudens in Regio Foodvalley.
- Vanaf 8 december is er een **(betaalde) sociale mediacampagne** via Facebook en Instagram gestart. Tegelijkertijd zijn er via de LinkedIn-, Facebook-, Twitter- en Instagram berichten verspreid.
- Vanaf 4 januari zijn er opnieuw berichten geplaatst door de gemeente: in huis-aan-huisbladen en via social media.
- In januari is nog een actie gestart om **laaggeletterden** te bereiken via contacten van de gemeenten, zoals het Taalhuis. Dit omdat door de Corona maatregelen het onmogelijk was elkaar live te ontmoeten, bijv in het buurthuis.

Ervaringen van deelnemers

Deze vragenlijst is een goede manier om inwoners te betrekken bij keuzes over de toekomst

“dwingt tot nadenken.”

“duidelijkheid en mogelijkheid om je mening weer te geven.”

“Er wordt niet alleen zwart wit naar gekeken naar wat de beste oplossing zou zijn, maar er wordt ook gevraagd naar waarom wij ergens voor kiezen”

“Voor het eerst worden scenario's getoond, tot nu toe heeft de gemeente alleen met middelen (windmolen locaties en zonne-energie beschermd). Het wordt tijd dat er daadwerkelijk een visie komt. “

Hoe willen deelnemers dat de uitkomsten meegewogen worden?

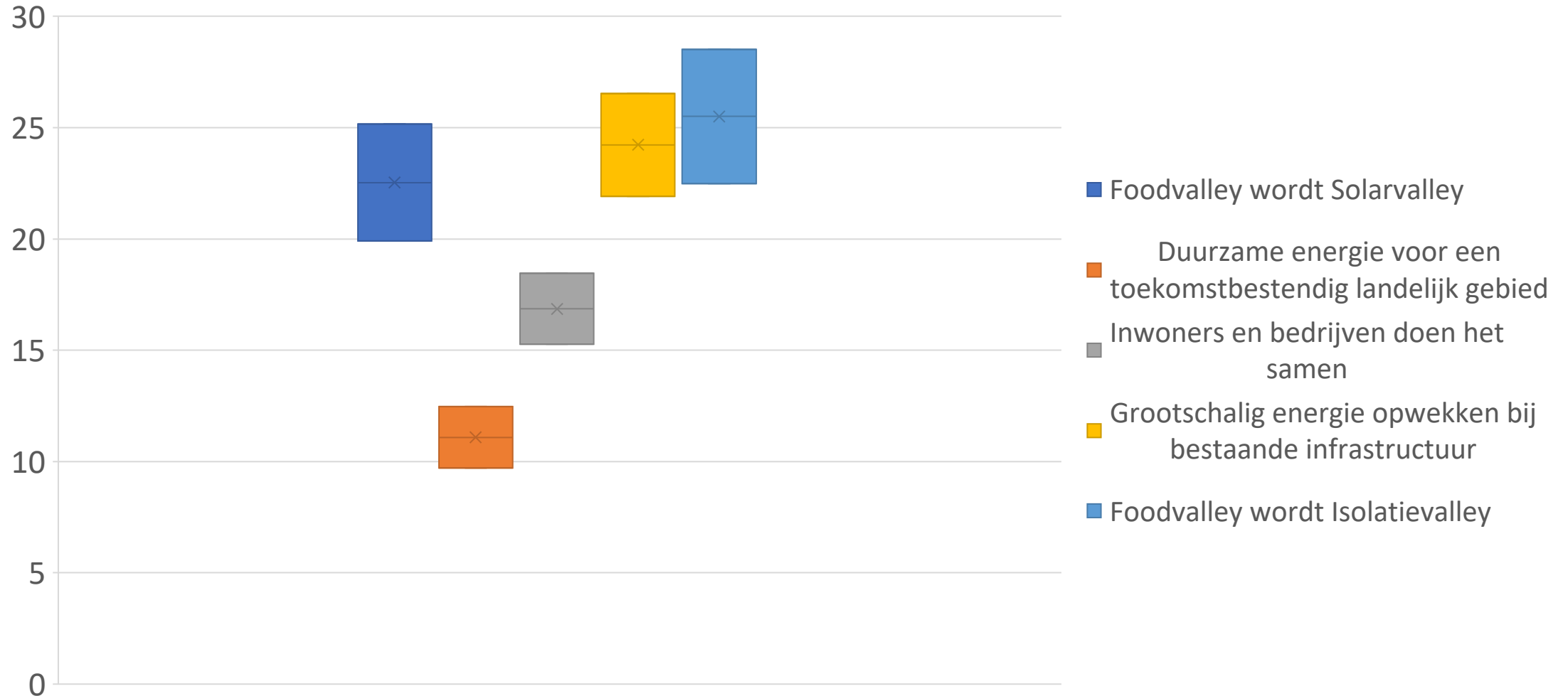
***) herweging is een manier om de representativiteit van de uitkomsten te controleren**

	Punten per scenario gemiddeld	Herweging* naar geslacht	Herweging naar leeftijd	Herweging naar hoogstgenoten opleiding	Herweging naar gemeente
Foodvalley wordt Solarvalley	22,77	22,76	21,43	23,64	22,68
Duurzame energie voor een toekomstbestendig landelijk gebied	10,98	10,95	10,82	10,77	11,04
Inwoners en bedrijven doen het samen	16,84	16,93	17,28	16,65	16,44
Grootschalig energie opwekken bij bestaande infrastructuur	24,55	23,83	23,49	24,90	24,97
Foodvalley wordt Isolatievalley	24,86	25,53	26,98	24,03	24,86

Puntenverdeling per gemeente

Gemeente	Foodvalley wordt Solarvalley	DE voor een toekomstbestendig landelijk gebied	Inwoners en bedrijven doen het samen	Grootschalig energie opwekken bij bestaande infra.	Foodvalley wordt Isolatievalley
Barneveld	21,46	11,19	16,08	24,77	26,50
Ede	20,80	10,96	15,53	28,75	23,95
Nijkerk	20,25	9,94	19,12	24,54	26,15
Renswoude	22,80	12,17	16,95	25,71	22,37
Rhenen	24,34	11,32	16,58	22,51	25,24
Scherpenzeel	27,11	12,80	13,00	23,82	23,27
Veenendaal	30,79	12,17	16,19	17,07	23,78
Wageningen	17,34	9,64	17,90	28,96	26,16

Onzekerheid en bandbreedtes (99%)

Wat ons opvalt

- Eerlijk = veelvoorkomende waarde
 - Wat is eerlijkheid?
- Mogelijke spraakverwarring over duurzaamheid
 - Opwekken hernieuwbare energie \neq Duurzaamheid
- Landschap is veelvoorkomende waarde, maar vertaling naar praktijk verschilt
- Verschillende visies op samengaan landbouw en duurzame energie opwekken
- De overheid heeft in alle keuzemogelijkheden een rol te spelen, verwachtingen hierover zijn divers

Eerlijk = veelvoorkomende waarde

Iedereen moet bijdragen

“belangrijk om vooral verhuurders in de vrije sector te verplichten hierin te investeren.”

Kan iedereen meedoen?

“Ik maak me zorgen dat mensen met een lager inkomen hier erg veel last van zullen krijgen, zij krijgen te maken met hogere belastingen voor een niet geïsoleerd huis, of zij moeten een gedwongen investering doen om hun huis te isoleren.”

Eerlijke verdeling lusten en lasten

“ben bang dat de kosten weer voornamelijk afgewenteld op de burger en dat bedrijven en instanties vooral ontzien worden.”

Mogelijke spraakverwarring over duurzaamheid

Energie besparen

“Energie besparen moet een belangrijk onderdeel zijn van een meer duurzame samenleving.”

Biodiversiteit beschermen

“Ik zou het landelijk gebied zo veel mogelijk sparen qua grote zonnepanelen, vanwege de onduidelijke gevolgen die deze parken hebben op de biodiversiteit (die cruciaal is voor een klimaatbestendige wereld).”

Recyclebaarheid materialen

“wind en zonne panelen zijn niet duurzaam, want waar gaat het afval naar toe wanneer deze afgeschreven zijn”

Duurzame landbouw

“maak ik me zorgen dat het plaatsen van zonnepanelen op landbouwgrond de verduurzaming van de landbouw tegen zou werken.”

Landschap is veelvoorkomende waarde, maar vertaling naar praktijk verschilt

Bij 'Foodvalley wordt Solarvalley':

- "Zonne-energie is ...redelijk landschapsvriendelijk..."

Tegen ontwikkeling in het landelijk gebied:

"landelijk karakter wordt minder; meer horizonvervuiling; meer geluidshinder"

Als reden om te kiezen voor clustering bij infrastructuur:

"lelijkheid op beperkt aantal plekken."

Landschap is dus belangrijk, maar kan ook op veel verschillende manieren beschermd of bedreigd worden.

Verschillende visies op samengaan landbouw en duurzame energie opwekken

Zonnepanelen: “Vooral niet op goeie landbouwgrond.”

Of Langs infrastructuur: “Ik ben nadrukkelijk tegen het plaatsen van zonnepanelen in weilanden, ook al is dat langs een snelweg. Wereldwijd hebben we een enorm voedselprobleem, hier moeten we niet gaan concurreren om vruchtbare grond.”

DE past juist bij het landelijk gebied: “veel ondernemers in het landelijk gebied doen al aan energieopwekking als neven inkomstenbron. er is daar ruimte en er zijn mogelijkheden.”

Combinatie van energie en landbouw als kans: “ Denk aan voedselbos en fruitteelt in combinatie met zonne energie, waarbij elke hectare zonnepanelen gekoppeld wordt aan biodiversiteit, voedsel en het landschap door kleinschalige vlakken ook divers wordt voor mens dier en plant.”

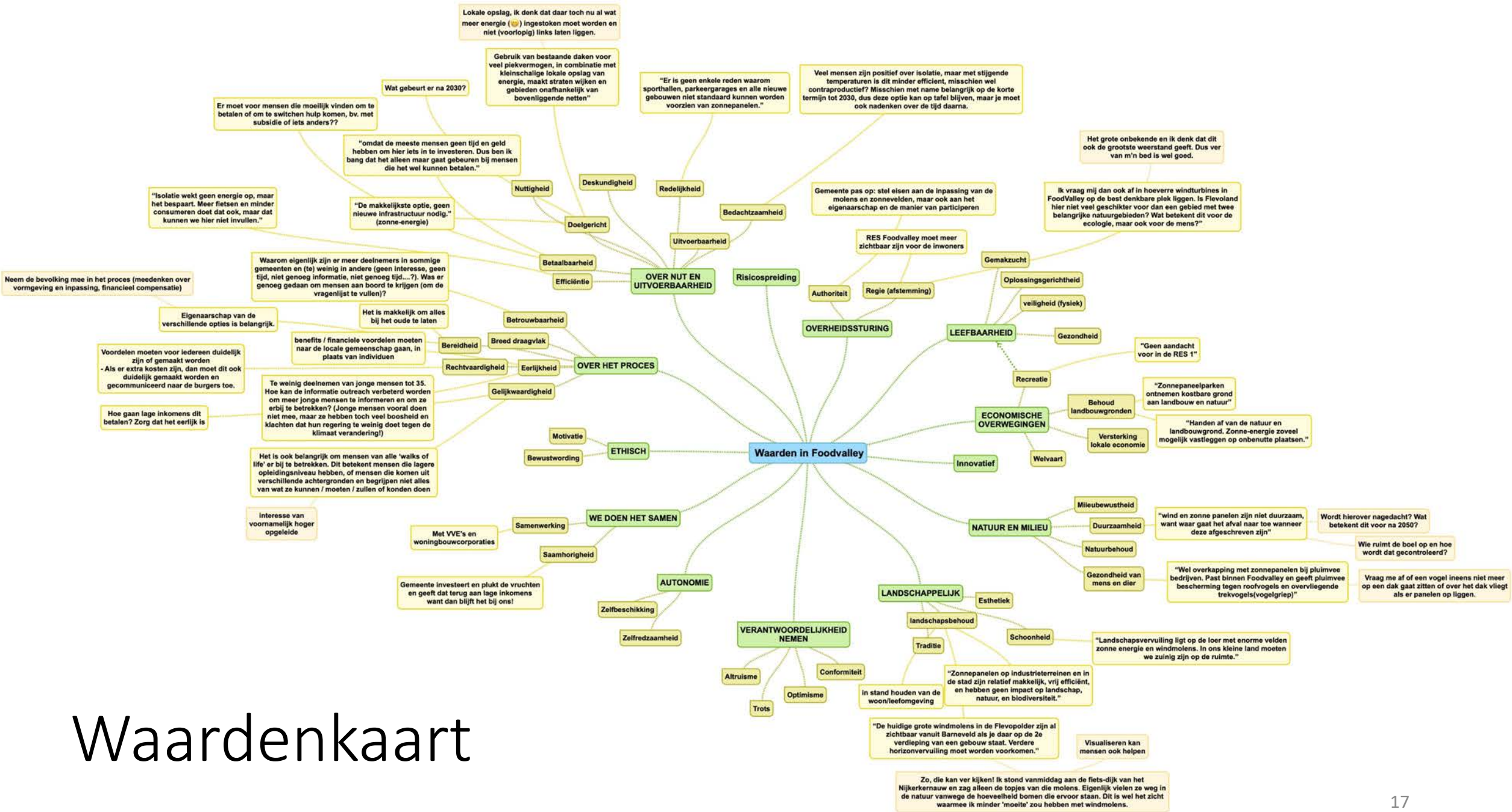
Verwachtingen over rol van overheid zijn divers

“Randvoorwaarde is dat de overheid dit ook **financieel stimuleert** of blijft stimuleren (terugwinnen investering binnen max 10 jaar)”

“We hebben een natuurinclusief landelijk gebied nodig. Boeren moeten **worden geholpen** om alternatieve verdienmodellen te ontwikkelen. Middels opwekking van energie, MITS natuurinclusief- kan dat.”

“ik verwacht niet dat dit haalbaar is in korte termijn. Bedrijven zijn te conservatief en kijken liever eerst de kat uit de boom. Daar moet de overheid **een grote rol** in blijven spelen.”

Waardenkaart

*Burgerforum
contouren van het advies aan de
RES Regio Foodvalley*

legenda

Waarden uit de
PWE

1. Geef burgers de gelegenheid tot lokaal eigenaarschap

Rechtvaardig,
Autonomie,
Doelgericht,
Eerlijk

Zelfbeschikking,
Oplossingsgericht,
Optimisme en trots,
Saamhorigheid

- Zorg dat de baten van investeringen binnen de regio blijven.
- Maak een standaardpakket participatiemogelijkheden.
- Vorm lokale betrokkenheid samen met bewoners, op positieve en creatieve manier.
- Voor draagvlak is lokaal maatwerk belangrijk.
- Financiële sturing door de overheid en creatieve compensatie van overlast.

2. Richt een bewonerspanel op

Participatie,
Gelijkwaardigheid

- Betrek inwoners blijvend.
- Organiseer hiervoor een panel dat open staat voor alle inwoners.
- Bevraag dit panel regelmatig

3. Respecteer landschap en natuur

Zorg voor latere generaties,
Landschapsbehoud,
Behoud landbouwgronden,
Esthetiek,
Recreatie,
Veiligheid (fysiek)

- Bescherm landschap en natuur om het gebied leefbaar te houden voor mens, dier en toekomstige generaties.
- Gebruik zo mogelijk “lelijk” gebied; voorkom zon-op-land en behoud agrarisch gebied
- Zorg voor landschappelijke inpassing en stel ruime afstandseisen tot woningen op
- Minimaliseer overlast en respecteer zorgen en klachten

4. De overheid moet dit regisseren, regionaal en lokaal

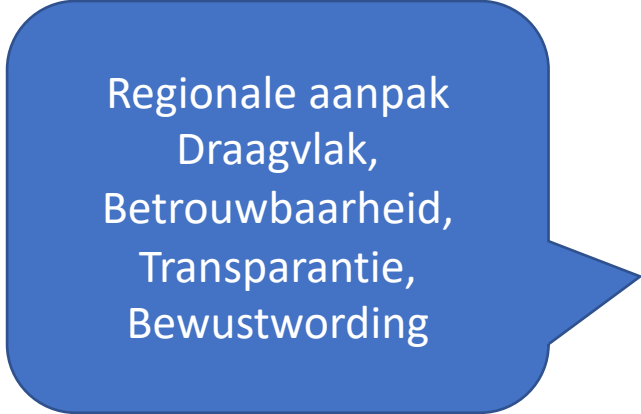
Overheidssturing,
Regionale aanpak,
bedachtzaamheid

Betrouwbaarheid,
Redelijkheid,
Nuttigheid

Samenwerking,
Deskundigheid,
Versterking lokale
economie

- De overheid draagt verantwoordelijkheid en neemt regie over de energietransitie.
- Benader de opgave regionaal.
- Formuleer alle doelen SMART en niet vrijblijvend.
- Gemeenten committeren zich aan duidelijke doelstellingen die worden opgenomen in de RES.
- Organiseer een gemeentelijke pitch voor plannen, ter beoordeling van een brede commissie.

5. Organiseer regionale planning en communicatie

Regionale aanpak
Draagvlak,
Betrouwbaarheid,
Transparantie,
Bewustwording

- Organiseer regionale communicatie met inwoners – doe dit bij voorkeur met behulp van een gespecialiseerd communicatiebureau.
- Gemeenten moeten vroegtijdig, helder en concreet met inwoners communiceren over plannen.
- Deel inhoudelijke deskundigheid en proces-informatie en ga angsten en bezwaren die leven niet uit de weg.

6. Onderzoek alternatieven voor zon en wind

Toekomstbestendigheid,
Duurzaamheid,
Innovatief
Risicospreiding,
Milieubewustheid,

- De RES beperkt zich teveel tot zon- en windenergie. Veel inwoners:
 - Zijn positief over kernenergie; neem deze mogelijkheid mee voor 2050.
 - Vinden dat biogasinstallaties verder onderzoek verdienen.
 - Vinden windmolens op zee een logische keus; overweeg investeren in windmolenparken op zee.
 - Vinden dat er meer aandacht moet worden besteed aan opslag van energie en aardwarmte.

7. Stimuleer isolatie en consuminderen

Toekomstbestendigheid,
Duurzaamheid,
Innovatief
Risicospreiding,
Milieubewustheid,

- Veel inwoners zien betere isolatie en zuiniger omgaan met energie als uitgangspunt voor de energietransitie.
- Dit vereist goede subsidiemogelijkheden voor particulieren, ook voor mensen met een kleinere beurs

Voorwaarden voor succes

- Vertoon als overheid *duurzaam betrouwbaar gedrag*, met een lange termijn focus.
- Committeer je als gemeente aan het uitvoeren van de RES
- Hou als overheid een open vizier richting de burger; ga het gesprek met de inwoners aan.
- Neem nu maatregelen voor de korte termijn (2-5 jaar), en houd een open blik voor de periode na 2030. Hou vooral de innovatie in de gaten.
- Zorg voor aantrekkelijke subsidieregelingen en terugverdienmodellen voor particulieren.
- Zorg als overheid dat het (lokale) distributienet zo snel mogelijk geüpgraded wordt.